

YOSHLAR BANDLIGINI TA'MINLASHDA MAHALLA IMKONIYATLARI

Andijon davlat pedagogika instituti

Ijtimoiy va amaliy fanlar fakulteti

Milliy g'oya ma'naviyat asoslari va huquq ta'limi

yo'nalishi talabasi

Abdusamatov Ozodbek Olimjon o'g'li

abdusamatovozodbek0541@gmail.com

Annotatsiya: Mazkur maqolada yoshlar bandligini ta'minlashda mahalla institutining o'rni va imkoniyatlari ilmiy jihatdan tahlil qilingan. Yangi O'zbekiston sharoitida yoshlarni ish bilan ta'minlash, ularning tadbirkorlik faoliyatini qo'llab-quvvatlash, kasb-hunarga yo'naltirish hamda zamonaviy mehnat bozoriga mos malakali kadrlarni tayyorlash masalalari yoritilgan. Shuningdek, mahalla tizimi orqali yoshlarning bandligini oshirishga qaratilgan davlat dasturlari, "Yoshlar daftari" tizimi, kasb-hunarga o'qitish markazlari va imtiyozli kreditlar mexanizmlarining amaliy ahamiyati tahlil etilgan. Maqolada mahalla, davlat organlari, ta'lim muassasalari va tadbirkorlik subyektlari o'rtasidagi hamkorlikni rivojlantirish yoshlar bandligini ta'minlashning muhim omili ekanligi asoslab berilgan.

Kalit so'zlar: mahalla, yoshlar bandligi, yoshlar siyosati, mehnat bozori, tadbirkorlik, kasb-hunar, "Yoshlar daftari", kambag'allikni qisqartirish, Yangi O'zbekiston, ijtimoiy himoya.

Abstract: This article scientifically analyzes the role and opportunities of the mahalla institution in ensuring youth employment. It highlights the issues of providing employment for young people, supporting their entrepreneurial initiatives, promoting vocational education, and training qualified specialists who meet the demands of the modern labor market in the context of New

Uzbekistan. Furthermore, the article examines the practical significance of government programs aimed at increasing youth employment through the mahalla system, including the "**Youth Register**" (**Yoshlar Daftari**), vocational training centers, and preferential loan mechanisms. It also substantiates that strengthening cooperation among mahalla institutions, government agencies, educational institutions, and business entities is an important factor in ensuring sustainable youth employment.

Keywords: mahalla, youth employment, youth policy, labor market, entrepreneurship, vocational education, Youth Register (**Yoshlar Daftari**), poverty reduction, New Uzbekistan, social protection.

Аннотация: В данной статье с научной точки зрения анализируются роль и возможности института махалли в обеспечении занятости молодежи. Освещаются вопросы трудоустройства молодежи, поддержки ее предпринимательской деятельности, профессиональной ориентации, а также подготовки квалифицированных кадров, соответствующих требованиям современного рынка труда, в условиях Нового Узбекистана. Кроме того, проанализировано практическое значение государственных программ, направленных на повышение занятости молодежи через систему махалли, включая систему «**Молодёжная тетрадь**» («**Yoshlar daftari**»), центры профессионального обучения и механизмы предоставления льготных кредитов. В статье обосновано, что развитие сотрудничества между институтом махалли, государственными органами, образовательными учреждениями и субъектами предпринимательства является важным фактором обеспечения занятости молодежи.

Ключевые слова: махалля, занятость молодежи, молодежная политика, рынок труда, предпринимательство, профессиональное образование, «**Молодёжная тетрадь**» («**Yoshlar daftari**»), сокращение бедности, Новый Узбекистан, социальная защита.

Kirish

Yoshlar har qanday davlatning eng muhim strategik resursi va kelajak taraqqiyotining asosiy harakatlantiruvchi kuchi hisoblanadi. Jamiyatning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishi, ilm-fan va texnologiyalar taraqqiyoti, milliy qadriyatlarning davomiyligi hamda davlatning xalqaro maydondagi raqobatbardoshligi ko'p jihatdan yosh avlodning bilim darajasi, kasbiy salohiyati va ijtimoiy faolligiga bog'liq. Shu bois dunyoning rivojlangan mamlakatlarida bo'lgani kabi O'zbekistonda ham yoshlarga oid davlat siyosati ustuvor yo'nalishlardan biri sifatida e'tirof etilib, ularning huquq va manfaatlarini himoya qilish, sifatli ta'lim olishi, kasb egallashi, bandligini ta'minlash hamda munosib hayot kechirishi uchun zarur shart-sharoitlar yaratishga alohida e'tibor qaratilmoqda.

Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasida inson kapitalini rivojlantirish, yoshlarning intellektual salohiyatini yuksaltirish, ularning zamonaviy kasb-hunarlarni egallashi, tadbirkorlik faoliyatini qo'llab-quvvatlash va bandligini ta'minlash davlat siyosatining ustuvor vazifalari sifatida belgilangan. Ayniqsa, yoshlarni ish bilan ta'minlash, ularni zamonaviy mehnat bozorida talab yuqori bo'lgan kasblarga o'qitish, innovatsion g'oyalarni qo'llab-quvvatlash hamda tadbirkorlik faoliyatiga keng jalb etish bo'yicha izchil islohotlar amalga oshirilmoqda. Ushbu chora-tadbirlar nafaqat yoshlarning iqtisodiy faolligini oshirish, balki mamlakatning barqaror iqtisodiy rivojlanishini ta'minlashda ham muhim ahamiyat kasb etmoqda.

Bugungi globallashtiruv va raqamli iqtisodiyot sharoitida mehnat bozorida raqobat tobora kuchayib bormoqda. Zamonaviy texnologiyalar, sun'iy intellekt va raqamli xizmatlarning rivojlanishi natijasida yangi kasblar paydo bo'layotgan bo'lsa, ayrim an'anaviy kasblarga bo'lgan ehtiyoj kamaymoqda. Bunday sharoitda yoshlarning zamonaviy bilim va ko'nikmalarni egallashi, chet tillarini bilishi, axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan samarali foydalana olishi hamda tadbirkorlik kompetensiyalariga ega bo'lishi muhim ahamiyat kasb etadi.

Shu sababli davlat tomonidan kasb-hunar ta'limi tizimini takomillashtirish, qisqa muddatli o'quv kurslarini tashkil etish, yoshlarning biznes tashabbuslarini qo'llab-quvvatlash va ularni bandlik dasturlariga keng jalb etish bo'yicha kompleks choralar amalga oshirilmoqda. Yoshlar bandligini ta'minlash masalasi faqat iqtisodiy emas, balki ijtimoiy va ma'naviy ahamiyatga ham ega. Ish bilan band bo'lgan yoshlar jamiyat hayotida faol ishtirok etadi, o'z oilasining farovonligini ta'minlaydi, noqonuniy xatti-harakatlar va turli salbiy illatlardan yiroq bo'ladi. Aksincha, ishsizlik yoshlar orasida ijtimoiy muammolar, migratsiya, kambag'allik va boshqa salbiy holatlarning yuzaga kelishiga sabab bo'lishi mumkin. Shu bois yoshlarni ish bilan ta'minlash davlat va jamiyat oldidagi eng dolzarb vazifalardan biri hisoblanadi. Mazkur vazifalarni amalga oshirishda mahalla instituti alohida o'rin egallaydi. Mahalla O'zbekistonda fuqarolik jamiyatining eng muhim bo'g'ini bo'lib, u aholining kundalik hayoti bilan chambarchas bog'langan noyob ijtimoiy institut hisoblanadi. Mahalla fuqarolarni birlashtirish, ijtimoiy muammolarni o'z vaqtida aniqlash, ehtiyojmand oilalarni qo'llab-quvvatlash, yoshlar bilan tizimli ishlash va davlat siyosatini joylarda samarali amalga oshirishda muhim vazifalarni bajaradi. Ayniqsa, so'nggi yillarda mahalla tizimining vakolatlari kengaytirilib, uning yoshlar bilan ishlashdagi mas'uliyati yanada kuchaytirildi. Yangi O'zbekiston sharoitida mahalla fuqarolarning muammolarini eng yaxshi biladigan va ularni hal etishga bevosita ko'maklashadigan eng quyi bo'g'in sifatida yoshlar bandligini ta'minlashning samarali mexanizmlarini shakllantirmoqda. Mahallalarda yoshlarning ijtimoiy holati o'rganilib, ularning qiziqishlari, kasbiy salohiyati va bandlik darajasi tahlil qilinmoqda. Natijalar asosida ishsiz yoshlar kasb-hunarga o'qitilmoqda, tadbirkorlik faoliyatiga yo'naltirilmoqda hamda mavjud bo'sh ish o'rinlariga joylashtirilmoqda. Mahalla tizimida faoliyat yuritayotgan yoshlar yetakchilari, mahalla raislari, hokim yordamchilari, xotin-qizlar faollari va boshqa mutasaddilar o'zaro hamkorlikda yoshlarning muammolarini o'rganish va ularni bartaraf etish bo'yicha manzilli ishlarni

amalga oshirmoqda. Xususan, kasbga ega bo'lmagan yoshlarni o'qitish, xorijiy tillarni o'rgatish, axborot texnologiyalari bo'yicha malaka berish, tadbirkorlikka qiziqqan yoshlarga biznes-reja tuzish va imtiyozli kreditlardan foydalanishda amaliy yordam ko'rsatish bo'yicha samarali tizim yo'lga qo'yilgan.

Shuningdek, mahallalarda "Yoshlar daftari" tizimi orqali ijtimoiy himoyaga muhtoj, ishsiz yoki kasbga ehtiyoji bo'lgan yoshlar aniqlanib, ular bilan individual ishlash mexanizmi joriy etilgan. Ushbu tizim orqali yoshlarning muammolari o'rganilib, ularni hal etishga qaratilgan aniq chora-tadbirlar ishlab chiqilmoqda. Natijada minglab yoshlarning bandligi ta'minlanib, ular doimiy daromad manbaiga ega bo'lmoqda. Mahalla institutining yoshlar bandligini ta'minlashdagi faoliyati faqat ishga joylashtirish bilan cheklanmaydi. U yoshlarning bo'sh vaqtini mazmunli tashkil etish, sport va madaniy tadbirlarga jalb qilish, ularning innovatsion g'oyalari va startap loyihalarini qo'llab-quvvatlash, kasbiy rivojlanishi hamda ijtimoiy faolligini oshirishga ham xizmat qilmoqda. Bu esa yoshlarning jamiyat hayotidagi faolligini kuchaytirish, ularni vatanparvarlik, mas'uliyat va tashabbuskorlik ruhida tarbiyalashda muhim omil bo'lib xizmat qilmoqda. Shu bilan birga, yoshlar bandligini ta'minlashda davlat organlari, ta'lim muassasalari, tadbirkorlik subyektlari va mahalla institutining o'zaro hamkorligini yanada rivojlantirish muhim ahamiyat kasb etadi. Zamonaviy mehnat bozori talablariga mos kadrlar tayyorlash, ish beruvchilar ehtiyojlarini inobatga olgan holda kasb-hunar ta'limini takomillashtirish, yoshlarning biznes tashabbuslarini moliyaviy qo'llab-quvvatlash va ularni innovatsion iqtisodiyotga keng jalb etish kelgusidagi ustuvor vazifalardan biridir.

Shunday qilib, mahalla instituti Yangi O'zbekistonda yoshlar bandligini ta'minlash, ularning ijtimoiy-iqtisodiy faolligini oshirish va munosib hayot kechirishi uchun zarur sharoitlarni yaratishda muhim o'rin tutmoqda. Mahalla tizimining imkoniyatlarini yanada kengaytirish, uning davlat organlari, ta'lim muassasalari va xususiy sektor bilan hamkorligini mustahkamlash yoshlar

bandligini ta'minlash samaradorligini oshirishga, mamlakatimizning barqaror taraqqiyoti hamda inson kapitalini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Asosiy qism

Bugungi kunda dunyo mehnat bozorida yuz berayotgan tub o'zgarishlar, iqtisodiyotning raqamli transformatsiyasi, sun'iy intellekt va innovatsion texnologiyalarning jadal rivojlanishi yoshlarning kasbiy tayyorgarligiga bo'lgan talabni keskin oshirmoqda. Mehnat bozorida yuqori malakali, zamonaviy bilim va ko'nikmalarga ega, raqobatbardosh mutaxassislariga ehtiyoj ortib borayotgan bir paytda yoshlarni kasb-hunarga o'qitish, ularning bandligini ta'minlash hamda mehnat bozoriga muvaffaqiyatli integratsiya qilish davlat siyosatining eng muhim ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida qaralmoqda. O'zbekiston Respublikasida ham yoshlarning munosib ish bilan ta'minlanishi, ularning iqtisodiy faolligini oshirish hamda tadbirkorlik tashabbuslarini qo'llab-quvvatlash borasida tizimli islohotlar amalga oshirilmoqda.

Yangi O'zbekiston sharoitida yoshlar bandligini ta'minlash masalasi nafaqat iqtisodiy, balki ijtimoiy va ma'naviy ahamiyatga ham ega. Bandlik yoshlarning barqaror daromad manbaiga ega bo'lishi, oilaviy farovonligini ta'minlashi, jamiyat hayotida faol ishtirok etishi hamda noqonuniy xatti-harakatlar, jinoyatchilik, giyohvandlik va boshqa salbiy illatlarning oldini olishda muhim omil hisoblanadi. Shu sababli davlat tomonidan yoshlarni ish bilan ta'minlash, ularni kasbga yo'naltirish va zamonaviy kasblarga o'qitish bo'yicha kompleks chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. Mazkur vazifalarni amalga oshirishda mahalla instituti alohida o'rin egallaydi. Mahalla fuqarolarning kundalik hayoti bilan bevosita bog'liq bo'lgan, ularning muammolarini eng yaxshi biladigan hamda davlat va jamiyat o'rtasida samarali vositachi vazifasini bajaradigan ijtimoiy institut hisoblanadi. Ayniqsa, so'nggi yillarda mahallalarning vakolatlari kengaytirilib, yoshlar bilan ishlash, ularning bandligini ta'minlash va ijtimoiy himoyasini kuchaytirish bo'yicha yangi mexanizmlar joriy etildi. Mahalla raisi, hokim yordamchisi, yoshlar yetakchisi,

xotin-qizlar faoli hamda boshqa mutasaddilar hamkorligida hududdagi ishsiz yoshlar muntazam ravishda aniqlanadi. Ularning ma'lumoti, kasbiy tayyorgarligi, qiziqishi, mehnat tajribasi va kelgusidagi rejalari o'rganilib, har bir yosh uchun individual yondashuv asosida bandlik dasturlari ishlab chiqiladi. Bunday tizim yoshlarning muammolarini manzilli hal etish imkonini yaratmoqda.

Mahallalarda yuritilayotgan **"Yoshlar daftari"** tizimi yoshlar bilan ishlashning eng samarali mexanizmlaridan biri hisoblanadi. Mazkur tizim orqali ishsiz, kasbga ega bo'lmagan, ijtimoiy himoyaga muhtoj yoki qo'shimcha ko'makka ehtiyoj sezayotgan yoshlar ro'yxatga olinadi. Har bir yoshning muammosi alohida o'rganilib, ularni bartaraf etish bo'yicha aniq "yo'l xaritalari" ishlab chiqiladi. Natijada yoshlarni kasb-hunarga o'qitish, ishga joylashtirish, tadbirkorlik faoliyatiga jalb etish, subsidiya va imtiyozli kreditlar ajratish hamda zarur ijtimoiy yordam ko'rsatish imkoniyatlari kengaymoqda. Yoshlarning bandligini ta'minlashda kasb-hunarga o'qitish eng muhim yo'nalishlardan biridir. Chunki zamonaviy mehnat bozori faqat nazariy bilim emas, balki amaliy ko'nikma va malakaga ega mutaxassislarni talab etmoqda. Shu maqsadda mahallalar hududida tashkil etilgan kasb-hunar markazlari, "Ishga marhamat" monomarkazlari, professional ta'lim muassasalari va qisqa muddatli o'quv kurslari orqali minglab yoshlar zamonaviy kasblarni egallash imkoniyatiga ega bo'lmoqda. Axborot texnologiyalari, grafik dizayn, dasturlash, chet tillari, elektron tijorat, tikuvchilik, qurilish, avtomobilsozlik, qishloq xo'jaligi, xizmat ko'rsatish va hunarmandchilik yo'nalishlarida tashkil etilayotgan o'quv kurslari yoshlarning mehnat bozoridagi raqobatbardoshligini oshirmoqda. Mahalla yoshlarni tadbirkorlik faoliyatiga jalb etishda ham muhim rol o'ynaydi. Tadbirkorlik nafaqat yoshlarning o'zini ish bilan ta'minlaydi, balki yangi ish o'rinlarini yaratish orqali hudud iqtisodiyotining rivojlanishiga ham xizmat qiladi. Shu bois hokim yordamchilari va mutasaddi tashkilotlar tomonidan yoshlarning biznes g'oyalari o'rganilib, ularga biznes-reja tayyorlash, davlat

ro'yxatidan o'tish, kredit va subsidiyalar olish, bozorni tahlil qilish hamda mahsulotlarni sotish bo'yicha amaliy maslahatlar berilmoqda. Natijada ko'plab yoshlar oilaviy tadbirkorlik, xizmat ko'rsatish, ishlab chiqarish, elektron tijorat va innovatsion biznes yo'nalishlarida o'z faoliyatini boshlamoqda. Yoshlar tadbirkorligini rivojlantirishda mahallalarda faoliyat yuritayotgan hokim yordamchilarining o'rni ayniqsa muhimdir. Ular hududdagi iqtisodiy imkoniyatlarni tahlil qilib, mavjud resurslardan samarali foydalanish orqali yangi loyihalarni amalga oshirishga ko'maklashmoqda. Natijada issiqxona xo'jaligi, parrandachilik, chorvachilik, asalarichilik, xizmat ko'rsatish, hunarmandchilik va boshqa yo'nalishlarda ko'plab yoshlar o'z biznesini yo'lga qo'yishga muvaffaq bo'lmoqda.

Mahalla va ta'lim muassasalari o'rtasidagi hamkorlik ham yoshlar bandligini ta'minlashda muhim ahamiyat kasb etadi. Maktablar, professional ta'lim muassasalari va oliy ta'lim tashkilotlari bilan hamkorlikda bitiruvchilarni ishga joylashtirish, ishlab chiqarish amaliyotlarini tashkil etish, bo'sh ish o'rinlari yarmarkalarini o'tkazish hamda ish beruvchilar bilan to'g'ridan-to'g'ri aloqalarni yo'lga qo'yish yoshlarning mehnat bozoriga moslashuvini sezilarli darajada tezlashtirmoqda. Ushbu hamkorlik orqali ish beruvchilarning real ehtiyojlari o'rganilib, ta'lim jarayonida amaliy ko'nikmalarni rivojlantirishga alohida e'tibor qaratilmoqda. Bugungi kunda raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi yoshlar uchun masofaviy ishlash, frilans faoliyati va elektron tijorat kabi yangi bandlik shakllarini yaratmoqda. Mahallalarda axborot texnologiyalari bo'yicha o'quv kurslarini kengaytirish, raqamli platformalar orqali ish topish imkoniyatlarini tushuntirish hamda onlayn xizmatlar ko'rsatishga o'rgatish yoshlarning daromad manbalarini diversifikatsiya qilishga xizmat qilmoqda. Ayniqsa, dasturlash, grafik dizayn, tarjimonlik, internet marketing va kontent yaratish kabi yo'nalishlar yoshlar orasida tobora ommalashib bormoqda.

Shuningdek, mahallalarda yoshlarning bo'sh vaqtini mazmunli tashkil etish ham ularning bandligi va ijtimoiy faolligini oshirishda muhim omil

hisoblanadi. Sport musobaqalari, madaniy-ma'rifiy tadbirlar, kitobxonlik loyihalari, fan to'garaklari va turli tanlovlar yoshlarning bo'sh vaqtini samarali tashkil etishga xizmat qiladi. Bunday tadbirlar yoshlarning ijtimoiy faolligini, liderlik qobiliyatini, jamoada ishlash ko'nikmalarini rivojlantiradi hamda ularni kelajakdagi kasbiy faoliyatga tayyorlaydi. Mahallalarda yoshlarning ijtimoiy tashabbuslarini qo'llab-quvvatlash ham bandlikni oshirishning muhim omillaridan biridir. Turli grant tanlovlari, startap loyihalari, innovatsion g'oyalar tanlovlari va biznes forumlarida yoshlarning ishtirokini ta'minlash orqali ularning ijodiy va tadbirkorlik salohiyati rivojlantirilmoqda. Bu esa innovatsion iqtisodiyot uchun malakali va tashabbuskor kadrlarni tayyorlashga xizmat qiladi.

Shu bilan birga, yoshlar bandligini ta'minlash borasida ayrim muammolar ham mavjud. Jumladan, ayrim hududlarda zamonaviy kasblar bo'yicha malakali mutaxassislar yetishmasligi, yoshlarning kasb tanlashdagi noto'g'ri qarashlari, ish beruvchilar talablariga mos amaliy tajribaning kamligi hamda ayrim chekka hududlarda ish o'rinlarining yetarli emasligi mavjud muammolar sirasiga kiradi. Ushbu muammolarni bartaraf etishda mahalla institutining imkoniyatlaridan yanada samarali foydalanish, davlat va xususiy sektor hamkorligini rivojlantirish hamda kasbga yo'naltirish tizimini takomillashtirish muhim ahamiyat kasb etadi. Kelgusida mahallalarda raqamli bandlik platformalarini keng joriy etish, sun'iy intellekt va zamonaviy texnologiyalar asosida kasbga yo'naltirish xizmatlarini rivojlantirish, mehnat bozori ehtiyojlarini muntazam tahlil qilish, xususiy sektor bilan hamkorlikni kuchaytirish, yoshlarning startap loyihalarini moliyaviy qo'llab-quvvatlash va masofaviy ish imkoniyatlarini kengaytirish maqsadga muvofiqdir. Shuningdek, xalqaro tajribalarni o'rganish, xorijiy investorlar bilan hamkorlikni kengaytirish va yoshlarni eksportbop kasblarga tayyorlash ham bandlikni ta'minlashning muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi.

Umuman olganda, mahalla instituti Yangi O'zbekistonda yoshlar bandligini ta'minlash, ularning kasbiy salohiyatini rivojlantirish, tadbirkorlik

faoliyatini qo'llab-quvvatlash hamda mehnat bozoriga muvaffaqiyatli integratsiya qilishning eng muhim ijtimoiy mexanizmlaridan biri sifatida namoyon bo'lmoqda. Mahalla tizimining imkoniyatlarini yanada kengaytirish, uning davlat organlari, ta'lim muassasalari va ish beruvchilar bilan hamkorligini mustahkamlash orqali yoshlar bandligini oshirish, inson kapitalini rivojlantirish hamda mamlakatimizning barqaror iqtisodiy taraqqiyotini ta'minlash imkoniyatlari yanada kengayadi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, yoshlar bandligini ta'minlash bugungi kunda Yangi O'zbekiston taraqqiyotining ustuvor yo'nalishlaridan biri bo'lib, mamlakatning barqaror iqtisodiy rivojlanishi, inson kapitalini yuksaltirish va fuqarolik jamiyatini mustahkamlashning muhim omili hisoblanadi. Yoshlarning munosib ish bilan ta'minlanishi ularning moddiy farovonligini oshirish, kasbiy salohiyatini ro'yobga chiqarish, jamiyat hayotidagi ijtimoiy faolligini kuchaytirish hamda kelajakka bo'lgan ishonchini mustahkamlashga xizmat qiladi. Shu bois yoshlarni ish bilan ta'minlash, zamonaviy kasb-hunarga o'qitish va tadbirkorlik faoliyatiga keng jalb etish davlat siyosatining eng dolzarb vazifalaridan biri sifatida izchil amalga oshirilmoqda. Mazkur tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, mahalla instituti yoshlar bandligini ta'minlashda eng muhim ijtimoiy institutlardan biri hisoblanadi. Mahalla fuqarolarga eng yaqin bo'lgan boshqaruv bo'g'ini sifatida hududdagi ishsiz yoshlarni aniqlash, ularning qiziqishi, kasbiy salohiyati va ehtiyojlarini o'rganish, har bir yosh bilan individual ishlash hamda ularning muammolarini manzilli hal etishda muhim vazifalarni bajaradi. Ayniqsa, mahalla raislari, hokim yordamchilari, yoshlar yetakchilari va boshqa mutasaddi tashkilotlarning hamkorlikdagi faoliyati yoshlarning bandligini ta'minlash bo'yicha amalga oshirilayotgan chora-tadbirlar samaradorligini yanada oshirmoqda.

Shuningdek, "**Yoshlar daftari**" tizimi orqali ijtimoiy himoyaga muhtoj, ishsiz va kasbga ega bo'lmagan yoshlarni qo'llab-quvvatlash, ularni kasb-

hunarga o'qitish, tadbirkorlik faoliyatiga jalb etish, subsidiya va imtiyozli kreditlar ajratish hamda doimiy ish o'rinlari bilan ta'minlash bo'yicha tizimli ishlar amalga oshirilmoqda. Ushbu mexanizm yoshlar bilan manzilli ishlash, ularning muammolarini o'z vaqtida aniqlash va samarali yechim topishga xizmat qilmoqda. Natijada ko'plab yoshlar o'z kasbiga ega bo'lib, barqaror daromad manbaini yaratishga erishmoqda. Tadqiqot davomida mahalla institutining yoshlar bandligini ta'minlashdagi faoliyati faqat ishga joylashtirish bilan cheklanmasligi, balki ularning kasbiy, iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanishini kompleks qo'llab-quvvatlashga qaratilgani aniqlandi. Mahallalarda tashkil etilayotgan kasb-hunar kurslari, tadbirkorlikka o'qitish dasturlari, bo'sh ish o'rinlari yarmarkalari, amaliy seminarlar va mehnat bozoriga moslashtirilgan loyihalar yoshlarning raqobatbardoshligini oshirishga xizmat qilmoqda. Ayniqsa, axborot texnologiyalari, xorijiy tillar, elektron tijorat, xizmat ko'rsatish va ishlab chiqarish yo'nalishlarida yoshlarning zamonaviy kasblarni egallashi ularning mehnat bozorida muvaffaqiyatli faoliyat yuritishi uchun mustahkam zamin yaratmoqda.

Bundan tashqari, mahalla tizimi orqali yoshlar tadbirkorligini rivojlantirishga alohida e'tibor qaratilmoqda. Imtiyozli kreditlar, subsidiyalar, biznes loyihalarni moliyalashtirish va maslahat xizmatlari yoshlarning o'z biznesini yo'lga qo'yishiga keng imkoniyat yaratmoqda. Bu esa nafaqat yoshlarning o'zini ish bilan ta'minlash, balki yangi ish o'rinlarini yaratish, hududlar iqtisodiyotini rivojlantirish va aholi farovonligini oshirishga ham ijobiy ta'sir ko'rsatmoqda. Shu bilan birga, yoshlar bandligini ta'minlash borasidagi ishlarni yanada takomillashtirish maqsadida mahalla, davlat organlari, ta'lim muassasalari, ish beruvchilar va xususiy sektor o'rtasidagi hamkorlikni yanada mustahkamlash zarur. Mehnat bozori ehtiyojlari asosida kadrlar tayyorlash, zamonaviy kasblarga o'qitish tizimini rivojlantirish, raqamli bandlik platformalarini keng joriy etish, startup va innovatsion loyihalarni qo'llab-quvvatlash hamda masofaviy ish imkoniyatlarini kengaytirish kelgusidagi

ustuvor vazifalardan biri bo'lib qoladi. Shuningdek, yoshlarning kasbiy yo'nalishini to'g'ri belgilash, ularning mehnat bozoridagi raqobatbardoshligini oshirish va tadbirkorlik ko'nikmalarini rivojlantirish bo'yicha tizimli ishlarni izchil davom ettirish muhim ahamiyat kasb etadi.

Umuman olganda, mahalla instituti Yangi O'zbekistonda yoshlar bandligini ta'minlash, ularning kasbiy salohiyatini ro'yobga chiqarish, iqtisodiy mustaqilligini mustahkamlash va jamiyat hayotidagi faolligini oshirishning eng samarali ijtimoiy mexanizmlaridan biri sifatida namoyon bo'lmoqda. Mahalla tizimining imkoniyatlaridan samarali foydalanish, uning davlat va nodavlat tashkilotlari, ta'lim muassasalari hamda xususiy sektor bilan hamkorligini yanada rivojlantirish yoshlar bandligini oshirish, ularning farovon hayot kechirishi va mamlakatimizning barqaror ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotiga munosib hissa qo'shishini ta'minlaydigan muhim omillardan biri bo'lib xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. – Toshkent, 2023.
2. O'zbekiston Respublikasining ***Yoshlarga oid davlat siyosati to'g'risida***gi Qonuni. – Toshkent.
3. O'zbekiston Respublikasining ***Aholi bandligi to'g'risida***gi Qonuni (yangi tahriri).
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining **2022–2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning Taraqqiyot strategiyasi to'g'risidagi Farmoni.**
5. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining yoshlar bandligini ta'minlash, tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash va kambag'allikni qisqartirishga oid farmon va qarorlari.
6. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining yoshlar bandligini oshirishga oid qarorlari.

7. Kambag'allikni qisqartirish va bandlik vazirligi. **Yoshlar bandligi va mehnat bozori bo'yicha uslubiy materiallar.** – Toshkent.

8. Yoshlar ishlari agentligi. **Yoshlar daftari tizimi bo'yicha uslubiy qo'llanmalar.** – Toshkent.

9. Mahalla tizimini rivojlantirishga oid me'yoriy-huquqiy hujjatlar to'plami. – Toshkent.

10. Yoshlar siyosati, bandlik va mahalla instituti bo'yicha ilmiy maqolalar va monografiyalar.